

Nieuwjaarstoespraak 2012

Beste mensen,

De weken voor de kerstvakantie waren om meerdere redenen erg hectisch. Er was naar mijn idee niet alleen sprake van een gevoel van werkdruk. Ook praktisch, zeg maar lichamelijk, had ik het gevoel dat ik min of meer bezig was met een soort van marathon. Op de keper beschouwd is dit eigenlijk niet iets van de laatste weken. Ik heb al maanden het gevoel dat het ieder jaar steeds drukker wordt en dat de dagen in een sneltreinvaart aan je voorbij gaan, zonder dat het altijd helder is wat je die dag nu weer hebt uitgevoerd. Misschien een beeld dat herkenbaar is voor jullie, misschien ook iets wat met leeftijd te maken heeft. Men zegt wel eens dat naarmate je ouder wordt, de tijd sneller gaat. Feit is dat ik vooraf het idee had, dat voorzitter zijn van KPOA mij meer tijd zou opleveren voor bezinning en nadenken. Niets is minder waar. Het gaat er nog steeds heel hectisch aan toe.

In die dagen voor de kerst verheugde ik mij dan ook op een avondje gezellig voetbal kijken. Nu ben ik, zoals sommigen van jullie weten, meer van Feyenoord dan van Ajax, maar een bekerwedstrijd Ajax – AZ is toch niet te versmaden. Tot de 37^e minuut dan. Op dat moment vliegt een zich supporter noemende dwaas het veld op en probeerde de keeper van AZ een doods chop te verkopen. Dat mislukte. De keeper trapte van zich af, werd met rood van het veld gestuurd en de rapen waren gaar en de wedstrijd werd gestaakt. Je vraagt je dan wel af in welke wereld leven wij?

Tijdens de viering van oud op nieuw werden, zoals ieder jaar weer de nodige vernielingen aangericht. Ook waren er veel incidenten met vuurwerk en werden onze hulpverleners van politie, brandweer en GGD in meerdere gevallen agressief bejegend.

De dag erna, op nieuwjaarsdag lees je op teletekst dat het op veel plaatsen wel mee viel. Maar vraag niet wat het aan inzet kost om te proberen alles min of meer in goede banen te leiden. Uiteindelijk blijkt ondanks alle inzet, dat het niveau van vernielingen en geweld niet veel minder was dan andere jaren. Vertegenwoordigers van de overheid haastten zich om hun teleurstelling uit te spreken, dat het weer niet gelukt was om e.e.a. te beteugelen. Wel werd een raddraaier door de rechtbank veroordeeld tot een taakstraf van 40 uur geloof ik, waarvan 20 uur voorwaardelijk omdat hij geweld had gebruikt tegen een politieagent.

In welke wereld leven wij?

Wij leven in Nederland. Een land waar het over het algemeen fijn is om te wonen, te werken en te leven, maar ook een land waarbij je je steeds vaker de vraag kunt stellen waar is de solidariteit, de samenhang en de eigen verantwoordelijkheid gebleven. Waar is de zorg voor de zwakkeren van onze samenleving? Waar is onze gastvrijheid voor diegenen die in hun eigen land geen toekomst meer hebben?

Het is toch in en in triest dat wij kinderen, jongeren als Mauro, geboren in den vreemde maar hier opgegroeid en gesetteld, geen toekomst meer bieden, maar hen als het maar even kan, op het vliegtuig zetten en hen een ongewis bestaan geven.

In welke wereld leven wij?

De wereld waarin wij leven zien wij dagelijks terug in onze scholen. Iedere dag weer worden wij, maar vooral jullie, leerkrachten en directies, geconfronteerd met de werkelijkheid van vandaag. Bijna dagelijks ervaren jullie de zorg voor jullie leerlingen, vooral voor hen die het moeilijk hebben. Waar binnen gezinnen spanningen heersen die direct zijn terugslag vinden in de praktijk van alle dag.

Het is opvallend dat wij als bestuur de laatste tijd steeds vaker meldingen krijgen van time-outs en schorsingen van leerlingen. Op onze eerste werkdag van 2012, afgelopen maandag, hielden wij een hoorzitting op basis waarvan wij als bestuur een besluit moeten nemen om een leerling van groep acht wel of niet te verwijderen. Een trieste maar noodzakelijke stap, omdat de school niet in staat is de veiligheid van de overige leerlingen en leerkrachten te waarborgen. Het zijn schrijnende situaties, vooral voor die leerling, waar wij toch het beste mee voor hebben. Een dergelijk besluit is tegen natuurlijk.

Het verstevigen van de positie van de zwakkeren in onze samenleving en de daarmee samenhangende solidariteit is namelijk een belangrijke drijfveer van ons handelen. Het is één van de grondbeginselen van onze katholieke identiteit. In uitzonderlijke gevallen lukt het echter niet. Soms worden jullie overvraagd en dienen onomkeerbare stappen gezet. Het is triest dit te moeten constateren, maar dit is ook de wereld waarin wij leven.

De minister hield, naar aanleiding van een incident, een stevig pleidooi voor het vergroten en versterken van de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs. Alhoewel ik de nodige vraagtekens plaats bij haar verpakking van de boodschap, ondersteun ik die oproep wel. In de huidige maatschappelijke context kunnen school en ouders niet zonder elkaar. Zij moeten met elkaar verbonden zijn om zo in staat te zijn het beste voor het kind te realiseren.

Tegenstellingen moeten bespreekbaar gemaakt worden, verbindingen moeten worden gelegd. Duidelijk moet zijn welke rol en verantwoordelijkheid een ieder heeft. Door samen op te trekken bereik je het beste resultaat, waarbij je als school duidelijk moet verwoorden wat ouders en leerlingen van je kunnen en mogen verwachten.

Dat zal zeker nodig zijn in de stelselwijziging die Passend Onderwijs heet. Een beleidsontwikkeling waar wij niet omheen kunnen. En is dat erg? Op zich niet. Ik denk dat ieder van jullie de visie deelt dat wij het beste onderwijs aan onze kinderen moeten geven. Dat is overigens meer dan alleen taal en rekenen al zijn dit wel de basisvaardigheden waar kinderen over dienen te beschikken om een goede plek in de maatschappij te kunnen verwerven. Wij willen ook niet dat kinderen thuis zitten, dat ze naar school kunnen in een omgeving waar ze zich veilig en geborgen voelen en dat het als het enigszins maar kan thuis nabij is. Echter een dergelijke stelselwijziging doorvoeren binnen dit tijdsbestek, onder deze voorwaarden, met deze bezuinigingen, is volgens mij vragen om problemen.

Binnen regio Eemland dient er een nieuw samenwerkingsverband PO gevormd te worden. Hoewel wij er in deze regio niet slecht voorstaan, wat samenwerking betreft, dient nog wel het nodige voorwerk gedaan te worden. KPOA zal hier haar verantwoordelijkheid nemen. Als stichting kunnen wij dat echter niet alleen en wij zullen anderen daar dan ook bij nodig hebben. Samenwerking is hierbij dan ook een eerste vereiste, waarbij wij niets moeten uitsluiten. Waar het om gaat is namelijk het belang van de leerling en niet alleen de leerlingen van KPOA maar van alle leerlingen in Amersfoort. De hamvraag is op welke wijze kunnen wij alle leerlingen in deze regio het beste faciliteren? Het beste onderwijs geven.

Ik maak mij wel zorgen over de effecten die het heeft op de praktijk van de scholen. Wat zijn de gevolgen in de klas en voor de leraar. Opvallend is dat er, binnen dit kader, weinig gesproken is met de leerkracht. Wat vindt hij/zij van de plannen die er nu liggen? Welke wensen hebben zij ten aanzien van het versterken van de eigen mogelijkheden en professionaliteit. Wij moeten hierin ook de hand in eigen boezem steken.

Ook wij zijn, als bestuur, niet echt de dialoog aangegaan. Het is de vraag of dat op de scholen wel is gebeurd. Velen zullen misschien denken, ik wacht wel even af, of het zal zo vaart niet lopen, of het is vooral van invloed op het speciaal onderwijs. Niets is minder waar. Ook onze scholen zullen de gevolgen ondervinden van de plannen die er nu liggen. Ondersteuningsplan, ondersteuningsprofiel (in eerdere plannen zorgplan en zorgprofiel genoemd) worden gemeengoed en de rol van het samenwerkingsverband in relatie tot verdeling van de zorgmiddelen wordt van groot belang. Wij dienen met elkaar en anderen een oplossing te zoeken voor die leerlingen die wij niet meer kunnen faciliteren. Verwijderen is dan feitelijk niet meer aan de orde. Dit vraagt een andere kijk en een andere benadering zowel voor binnen als buiten de klas. Dit betekent dat wij echt het gesprek met elkaar aan moeten gaan om de gevolgen te onderkennen om daarop ook de juiste stappen te kunnen zetten.

Het vraagt ook een versterking van professionaliteit van de leerkracht en de schoolleider. De functiemix is een stap in de richting van verder professionalisering. Op 30 januari a.s. is er weer een informatiebijeenkomst voor leerkrachten. Het is voor de ontwikkeling van onze leerkrachten en daarmee van onze stichting van groot belang dat de bekwaamheid van onze mensen vergroot wordt en dat wij ook over voldoende gekwalificeerde LB/LC functies beschikken. Al dienen wij ons daarbij te realiseren dat een deel van de kosten die hiermee gemoeid zijn, niet worden vergoed door de overheid en dat dit een behoorlijk beslag legt op onze middelen. Het laatste woord over de verdere ontwikkeling van dit traject is dan ook nog niet gezegd.

De ontwikkeling van Passend Onderwijs en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen hebben er ook toe geleid dat de leden van de PO-raad zeer lang getwijfeld hebben of zij wel een bestuursakkoord met de minister en staatssecretaris wilden sluiten. Je kunt namelijk grote vraagtekens plaatsen bij het beleid van dit kabinet en het is de vraag of door het tekenen van dit akkoord je niet mede eigenaar wordt van dat beleid, waarbij je legitiem de vraag kunt stellen of je nog wel kritisch mag en kan zijn t.o.v. de plannen die ten uitvoer worden gebracht. Aan de andere kant levert een dergelijke overeenkomst ook voordelen op in financiële zin en geeft het duidelijkheid over de weg die gegaan moet worden.

Voor het bestuur is het een lastige afweging geweest. Het was kiezen tussen twee kwaden. Uiteindelijk hebben de leden van de PO-raad het akkoord geaccepteerd. Ook wij als bestuur hebben voor gestemd, omdat niet instemmen heel veel risico's met zich mee brengt.

Met name de financiële ruimte die er komt binnen de lumpsum om echt te werken aan, mede onze eigen, beleidsagenda, heeft ons over de streep getrokken al ging het niet van harte.

Daarnaast dienen wij de huidige politieke realiteit niet uit het oog te verliezen. Binnen de huidige verhoudingen is nu eenmaal heel weinig ruimte en niet instemmen zou ons naar alle waarschijnlijkheid op grote achterstand hebben gezet. Zeker het rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau van gisteren in ogenschouw nemend. Hoewel ik ook van mening ben, dat je goed moet kijken of inzet van middelen leidt tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, is alleen kijken naar de resultaten van de cito-scores wel een erg éénzijdige benadering van de werkelijkheid. Van een dergelijk instituut had je beter mogen verwachten. Ton Elias van de VVD ging er gisteravond bij Pauw & Witteman al aardig mee aan de haal. Over politieke werkelijkheid gesproken.

In het bestuursakkoord, die overigens voor de sector wordt afgesloten en niet op het individuele niveau van het bestuur, worden afspraken gemaakt in het kader van opbrengstgericht werken, verbeteren van leeropbrengsten, verdere professionalisering van besturen, schoolleiders en leerkrachten, omgaan met hoogbegaafde leerlingen e.d. Ons strategisch beleidsplan bevat op veel van deze gebieden al de nodige aanzetten. Niettemin zullen wij die op een aantal terreinen mogelijk moeten aanscherpen.

Beste mensen, In 2010 heeft 2/3 van de besturen in het primair onderwijs een verlies geleden van in totaal zo'n 126 miljoen euro. KPOA was één van die besturen en heeft financieel een moeilijk jaar achter de rug. Zoals het er nu naar uitziet halen wij de financiële doelstellingen voor 2011. De begroting van 2012 biedt dankzij het eerder vermelde bestuursakkoord voldoende ruimte en mogelijkheden om de speerpunten van ons strategisch beleid t.w. professionalisering en leren van elkaar voluit waar te kunnen maken. Om zover te komen hebben wij het afgelopen jaar veel moeten inleveren. Dit heeft zowel op scholen als voor individuele medewerkers veel energie gekost. Het heeft soms ook letterlijk veel pijn gedaan. Het bestuur betreurt dit. De maatregelen waren echter noodzakelijk en er was geen weg terug. De vooruitzichten voor de komende jaren zijn zorgelijk. De euro staat onder druk. Onze pensioenen zijn onzeker. Wij moeten langer doorwerken met alle gevolgen van dien voor mens en organisatie.

Voor wat KPOA betreft hebben wij de komende jaren een begroting met een positieve uitkomst. Wel is duidelijk dat wij bij ongewijzigd beleid in 2015 weer te maken zullen krijgen met een fors tekort. Dit vraagt dan ook in de toekomst passende maatregelen en de nodige alertheid. Dit kunnen wij als bestuur niet alleen. Daar hebben wij jullie voor nodig en de ervaring van het afgelopen jaar leert ons dat die bereidheid er is en dat wij met elkaar tot veel in staat zijn. Dat heeft het afgelopen jaar ons ook geleerd.

Toen ik dit allemaal afgelopen week opschreef, realiseerde ik mij dat de teneur van dit verhaal wel een beetje somber is. Je zou een jaar toch eigenlijk niet zo moeten beginnen. Maar je hebt te maken met de realiteit van vandaag.

Nu las ik in de afgelopen week in de krant dat een vrouw in de supermarkt bij de kassa constateerde dat zij haar portemonnee in de auto had laten liggen. Ze wilde die even halen, maar een meneer die in de rij achter haar stond schroomde niet en betaalde haar boodschappen van 20 Euro. De vrouw wilde die man later het geld teruggeven, maar daar wilde hij niets van weten. Een dag later was die vrouw nog steeds zeer beduusd over deze handelwijze en kon ze er nog niet over uit. Dit is ook de wereld waarin wij leven.

Wat mij betreft leven wij als KPOA in die laatste wereld. Een wereld waar wij elkaar helpen, waar wij samen ergens voor willen staan, waar wij zorg hebben voor elkaar en onze medemens. Het is iedere dag weer een voorrecht om mij te kunnen inzetten voor onze stichting. Het is geweldig om te zien hoe onze, zowel nieuwe als oude bureaumedewerkers zich met ziel en zaligheid verbonden voelen met onze club en ervoor zorgen dat wij aan het begin van dit jaar met onze administratie life kunnen gaan.

Het is mooi om te ervaren dat binnen onze scholen ondanks alle mitsen en maren iedere dag weer mensen in de weer zijn om iets te betekenen voor onze leerlingen. Die gaan voor kwalitatief goed onderwijs. Die iedere dag weer sprankelend en ideeënrijk proberen te zijn. Ik vind dan ook dat wij trots mogen zijn op onze stichting, dat wij trots mogen zijn op onszelf. Want met zijn allen kunnen wij niet alleen het verschil maken, maar wij maken ook het verschil, iedere dag weer en dat is de opdracht die hebben. Wij moeten betekenisvol zijn voor al die leerlingen die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Want daar moet het over gaan en dat is naar mijn volle overtuiging het enige dat telt.

Ik wens jullie mede namens Bert Dekker allemaal een goed, maar vooral gezond 2012, laten wij er met zijn allen een mooi jaar voor onze stichting van maken.